

2 LEGISLATÍVNE MINIMUM

KONCEPČNÉ MATERIÁLY MIGRAČNEJ A INTEGRAČNEJ POLITIKY

Strategické dokumenty prijaté na európskej úrovni:

- *Haagsky program (2004)*
- *Spoločný program pre zahrnutie – Rámec pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín do Európskej únie (2005)*
- *Európsky pakt o migrácii a azyle (2008)*
- *Štokholmský program (2009)*
- *Spoločná Agenda pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín (2011)*

Z koncepčných materiálov migračnej a integračnej politiky majú priamy vplyv na cudzincov:

- *Migračná politika SR s výhľadom do roku 2025 (2021)*
- *Integračná politika SR (2014)*
- *Stratégia pracovnej mobility cudzincov v Slovenskej republike (2018)*
- *Národná stratégia integrovaného riadenia hraníc na roky 2019 až 2022*
- *Celoštátna stratégia podpory a ochrany ľudských práv (2015)*
- *zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov*
- *zákon č. 5/2004 Z. z. o službách, zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov*
- *zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov*

ŠKOLSKÁ LEGISLATÍVA

DETI CUDZINCOV

- *deti osôb, ktoré sú občanmi iného štátu alebo osôb bez štátnej príslušnosti, s povoleným pobytom na území Slovenskej republiky;*
- *deti žiadateľov o udelenie azylu na území Slovenskej republiky;*
- *deti Slovákov žijúcich v zahraničí;*
- *deti ako žiadatelia o udelenie azylu;*
- *deti ako cudzinci, ktorí sa nachádzajú na území Slovenskej republiky bez sprievodu zákonného zástupcu.*

(§ 146 od. 1 zákona č. 245/2008 Z. z.)

Všetky deti na Slovensku podľa zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) musia absolvovať povinnú školskú dochádzku. Toto ustanovenie sa vzťahuje aj na **deti cudzincov** (ako ich definuje § 146 ods. 1 školského zákona).

Povinná školská dochádzka sa plní v základných školách, stredných školách a školách pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Vzťahuje sa aj na cudzincov, ktorí majú **trvalý pobyt** v Slovenskej republike.

Ak má dieťa cudzincov poskytnuté **dočasné útočisko**, ide len o druh povoleného pobytu. Nie je potrebné zaradenie dieťaťa do ročníka základnej školy riešiť ihneď po príchode na Slovensko. Zaradiť dieťa je nutné zaistiť po tom, ako je situácia dieťaťa a zákonného zástupcu dostatočne stabilizovaná (materiálne zabezpečenie, bydlisko, finančné zabezpečenie a i.). Zároveň aj v prípade, ak by dieťa získalo **prechodný pobyt**, stále nejde o trvalý pobyt, a povinná školská dochádzka sa naň nevzťahuje.

Žiak si plní povinnú školskú dochádzku v základnej škole v školskom obvode, v ktorom má povolený pobyt, ak zákonný zástupca pre svoje dieťa nevyberie inú základnú školu. Žiak môže plniť povinnú školskú dochádzku aj v inej ako spádovej škole, ak ho riaditeľ tejto školy prijme na základné vzdelávanie.

Určujúcim pre spôsob plnenia povinnej školskej dochádzky v Slovenskej republike teda nie je občianstvo žiaka a ani nedostatočná znalosť štátneho jazyka nemôže byť dôvodom k odmietnutiu prijatia žiaka. V praxi sa to realizuje tak, že školy sú povinné prijať dieťa cudzinca a vytvoriť mu vhodné podmienky na vzdelávanie a zákonný zástupca musí dieťa vo veku plnenia povinnej školskej dochádzky zapísať do školy. Ak sa to týka maloletého dieťaťa bez sprievodu, tak koná príslušný orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately dovedty, kým súdom nie je ustanovený poručník, resp. kým sa neujme svojej funkcie.

Pri prijímaní žiaka – dieťaťa cudzinca do školy zákonný zástupca alebo plnoletý žiak predloží riaditeľovi školy v školskom obvode, v ktorom má žiak – dieťa cudzinca povolený pobyt, žiadosť o prijatie do školy a vysvedčenie zo školy, ktorú doteraz navštevoval.

Špecifickú úpravu má školský zákon pre osoby, ktoré z rôznych humanitárnych dôvodov prekročia hranicu Slovenskej republiky často bez dokladov, ktoré by identifikovali ich totožnosť a preukazovali ich stupeň alebo úroveň doterajšieho vzdelania. Deti žiadateľov o udelenie azylu, deti azylantov, deti cudzincov, ktorým sa poskytla doplnková ochrana, deti odídenčov zaraďuje do príslušného ročníka riaditeľ školy.

➤ **ZARADENIE DO ROČNÍKA**

Prístup k vzdelávaciemu systému v regionálnom školstve podľa Čl. 27 ods. 1 *Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95 EÚ* z 13. decembra 2011 poskytuje členský štát **za rovnakých podmienok ako vlastným štátnym príslušníkom**.

Vzdelávanie detí cudzincov v regionálnom školstve je legislatívne zabezpečené aj § 146 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa tohto zákona (§ 146 ods. 2) sa deťom cudzincov s povoleným pobytom na území Slovenskej republiky, deťom žiadateľov o udelenie azylu a deťom Slovákov žijúcich v zahraničí „**poskytuje výchova a vzdelávanie, ubytovanie a stravovanie v školách za tých istých podmienok ako občanom Slovenskej republiky.**“

Pre deti cudzincov s povoleným pobytom na území Slovenskej republiky možno zriaďovať iné ako štátne školy a zabezpečovať výchovu a vzdelávanie aj v inom ako štátnom jazyku za finančnú úhradu (§ 146 ods. 7 školského zákona).

Podmienky vzdelávania detí cudzincov v školách v Slovenskej republike upravuje:

- *§ 146 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov*
- *§ 10 ods. 12 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov*
- *zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení*
- *Čl. 11 Metodického pokynu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy v znení metodického pokynu č. 40/2021*

KURZY ŠTÁTNEHO JAZYKA

- Pre deti cudzincov sa na odstránenie jazykových bariér organizujú **základné a rozširujúce kurzy štátneho jazyka**.¹⁶
- Jazykové kurzy **organizačne a finančne** zabezpečuje **regionálny úrad školskej správy** v spolupráci s orgánmi územnej samosprávy.¹⁷
- Jazykové kurzy **nie sú obmedzené** a realizujú sa **podľa potreby** žiakov.
- Pre deti žiadateľov o udelenie azylu v azylových zariadeniach kurzy základov slovenského jazyka odborne a finančne zabezpečuje ministerstvo vnútra.
- Jazykové kurzy pre deti cudzincov môže organizovať aj iná **právnická** alebo **fyzická osoba** po získaní akreditácie.

➤ KURZY ŠTÁTNEHO JAZYKA

ZARADENIE DETÍ CUDZINCŮV DO ROČNÍKA

- Deti žiadateľov o udelenie azylu, deti azylantov, ktorým sa poskytla doplnková ochrana zaraďuje **do príslušného ročníka riaditeľ** školy po zistení úrovne ich **doterajšieho vzdelania a ovládania štátneho jazyka** najneskôr **do troch mesiacov** od začatia konania

¹⁶ § 146 ods. 3, 5, 6 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon).

¹⁷ § 10 ods. 12 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve.

o udelenie azylu, deti odídencom najneskôr do troch mesiacov od začatia konania o poskytnutie dočasného útočiska.

- Z dôvodu nedostatočného ovládania štátneho jazyka možno dieťa podmiennečne zaradiť **do príslušného ročníka podľa veku.**¹⁸

☞ ZARADENIE ŽIAKA DO ROČNÍKA

HODNOTENIE DETÍ CUDZINCOV

- Pri hodnotení detí cudzincov sa postupuje ako pri hodnotení žiakov **po prestupe na školu s iným vyučovacím jazykom.**¹⁹
- Ak je dieťa cudzinca vo vyučovacom predmete slovenský jazyk a literatúra hodnotené klasifikačným stupňom nedostatočný, absolvoval alebo neabsolvoval, externého testovania sa so súhlasom riaditeľa školy nemusí zúčastniť.²⁰

☞ HODNOTENIE ŽIAKA

UZNANIE DOKLADU O VZDELANÍ

- Ak žiak absolvuje celý vzdelávací program v škole v zahraničí a nekonal komisionálne skúšky v základnej škole v Slovenskej republike, ale chce pokračovať v štúdiu na strednej škole v Slovenskej republike, môže požiadať regionálny úrad školskej správy o uznanie dokladu o vzdelaní podľa § 36 ods. 3 zákona č. 422/2015 Z. z. o uznávaní dokladov o vzdelaní a o uznávaní odborných kvalifikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Regionálny úrad školskej správy rozhodne v správnom konaní o uznaní tohto dokladu na účely pokračovania v štúdiu v Slovenskej republike.
- Riaditeľ môže požiadať Stredisko na uznávanie dokladov o vzdelaní o „vykonanie prevodu známok“, ak ide napríklad o vysvedčenie na konci druhého roka za časť vzdelávania, ktoré žiak absolvoval v zahraničí.²¹

VZDELÁVANIE PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV

- Vzdelávanie pedagogických zamestnancov, ktorí vzdelávajú deti cudzincov, odborne, organizačne, metodicky a finančne zabezpečuje Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR.²²

Pri vytváraní adaptačného programu pre žiaka – dieťa cudzincov je možné využiť materiály zo vzdelávacích aktivít a projektov. Postup je možné konzultovať s realizátormi týchto aktivít. Zoznam vzdelávacích aktivít a projektov zameraných na jazykové vzdelávanie

¹⁸ § 146 ods. 4 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon).

¹⁹ Čl. 11 ods. 1 – 4 Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základných škôl.

²⁰ § 146 ods. 10 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon).

²¹ Usmernenie – Osobitný spôsob plnenia školskej dochádzky, Vzdelávanie cudzincov, s. 8.

²² § 146 ods. 9 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon).

a rozvoj plurilingválnych kompetencií, podporu a rozvoj interkultúrnych kompetencií a podporu a demokratického a inkluzívneho školského prostredia je dostupný na: <https://www.statpedu.sk/sk/erasmus-slovincina-deti-cudzincov.html>